

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พรรคการเมืองถือเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในฐานะเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่เป็น “ตัวกลาง” เชื่อมโยงระหว่าง “ภาครัฐ” กับ “ภาคประชาชน” โดยการนำเอาปัญหาหรือความต้องการของประชาชนมาแปลงให้เป็นนโยบายและดำเนินกิจการทางการเมืองให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบายนั้น พรรคการเมืองจึงเป็นกลไกที่สำคัญมากในระบบการเมือง ในประเทศที่ระบบพรรคการเมืองได้พัฒนาไปจนถึงระดับหนึ่งก็มีความพยายามในการพัฒนารูปแบบของระบบพรรคการเมืองรวมถึงลักษณะภายในองค์กรของพรรคให้คำนึงถึงหลักพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยทำให้ทุกมิติกระบวนการในการพัฒนาระบบพรรคการเมืองเกิดขึ้นควบคู่ไปกับการสร้างหลักประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นภายในองค์กรของพรรค ทั้งนี้ เพื่อแสดงออกถึงลักษณะความเป็นรัฐเสรีประชาธิปไตยอย่างแท้จริง (วรานนท์ วิเศษศิริ 2551: 36)

สาขาพรรคการเมืองถือเป็นตัวแทนของพรรคการเมืองที่ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอยู่ในพื้นที่ต่างๆของประเทศโดยเฉพาะในพื้นที่ที่ห่างไกลจะได้มีความใกล้ชิดกับประชาชนเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นที่สามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองกับพรรคได้มากขึ้น พรรคการเมืองในประเทศฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมันและสหรัฐอเมริกาจะให้สมาชิกในสาขาพรรคเป็นฐานหลักของพรรคโดยในประเทศสหรัฐอเมริกา คณะกรรมการบริหารพรรคในระดับชาติแทบจะไม่มีบทบาทในการบริหารจัดการพรรคแต่สาขาพรรคกลับมีบทบาทและความเข้มแข็งในระดับที่นักวิชาการอเมริกันลงความเห็นว่าประเทศอเมริกาไม่ได้มีพรรคการเมืองระดับชาติหากแต่มีพรรคการเมืองระดับท้องถิ่นล่างสุดและระดับต่างๆเป็นลำดับขั้นขึ้นมา ความเข้มแข็งของพรรคการเมืองจึงเป็นผลมาจากความเข้มแข็งของสาขาพรรค (ปริชา หงษ์ไกรเลิศ 2546: 12-13)

มอริซ ดูแวร์ژه (Maurice Duverger) อ้างถึงใน แสวง บุญมี 2544: 12-13 ได้กล่าวถึงลักษณะของสาขาพรรคในประเทศประชาธิปไตยไว้ ดังนี้

1. สาขาพรรคจะต้องมีจำนวนมากที่สุดเท่าที่พรรคจะขยายให้ครอบคลุมได้ โดยพิจารณาจากจำนวนสมาชิกพรรคในแต่ละสาขาเป็นเกณฑ์ในการจัดตั้ง ต้องพยายามแสวงหาและ

เพิ่มจำนวนสมาชิกให้มากที่สุดโดยพิจารณาจากคุณภาพมากกว่าปริมาณโดยเฉลี่ยสาขาในแต่ละเขตที่เรียกว่า District Branch ควรจะมีสมาชิกกว่า 100 คนขึ้นไป แต่บางสาขาอาจมีถึงหลายหมื่นคน

2. สาขาพรรคต้องเปิดกว้างให้ประชาชนที่สนใจและศรัทธาในพรรคเข้าเป็นสมาชิกพรรคโดยไม่มีกฎเกณฑ์ซับซ้อน อย่งไรก็ตาม ต้องห้ามการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองซ้ำซ้อน

3. สาขาพรรคต้องเป็นองค์กรที่มีส่วนทำให้การติดต่อกับสมาชิกพรรคเกิดขึ้นได้มากที่สุด

4. สาขาพรรคต้องตั้งอยู่อย่างถาวร มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ มีเจ้าหน้าที่ทำงานประจำและได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือนจากสาขาพรรค

5. สาขาพรรคต้องทำกิจกรรมตลอดทั้งปีโดยเฉพาะในช่วงที่มีการเลือกตั้ง ส่วนในช่วงที่ไม่มีการเลือกตั้ง สาขาพรรคต้องจัดให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชนและสมาชิกพรรค อาทิ การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ทางการเมือง เชิญสมาชิกร่วมอภิปรายโต้เถียงกัน เป็นต้น

6. แต่ละสาขา สมาชิกพรรคจะต้องร่วมกันเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นขึ้นเป็นคณะกรรมการบริหารสาขาพรรคซึ่งจะมีการแบ่งภาระหน้าที่ความรับผิดชอบภายในอย่างเป็นระบบ

7. คณะกรรมการบริหารสาขาพรรค คือ องค์กรท้องถิ่นของสาขาพรรคที่จะเป็นผู้นำของสมาชิกพรรคในการร่วมมือทำงานเพื่อพรรค เช่น เป็นผู้วางแผนรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง วางแผนงาน ดำเนินกิจกรรมในเขตเลือกตั้งของสาขาพรรค เป็นต้น

8. สาขาพรรคเป็นองค์กรระดับท้องถิ่นที่สร้างผู้นำพรรคการเมืองโดยมีสมาชิกในสาขาเป็นผู้คัดเลือก เป็นองค์กรที่สร้างผู้เลือกตั้งที่มีคุณภาพโดยการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชน อีกทั้งยังเป็นองค์กรที่พรรคการเมืองใช้ในการเผยแพร่นโยบายพรรค ขยายฐานการสนับสนุนโดยผ่านสมาชิกพรรคไปยังประชาชนทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในประเทศไทย สาขาพรรคการเมืองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของพรรคการเมืองตามกฎหมาย อาทิเช่น ในมาตรา 328 (4) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (บทเฉพาะกาล) ได้กำหนดให้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองต้องมีสาระสำคัญประการหนึ่งที่ว่าด้วยการสนับสนุนการก่อตั้งและการพัฒนาสาขาพรรคการเมือง ในมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ได้กำหนดว่า “ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองใด พรรคการเมืองนั้นต้องดำเนินการรับสมัครสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าพันคนซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” พรรคการเมืองใดที่ไม่สามารถก่อตั้งสาขาพรรคให้ครบถ้วน

(อย่างน้อย 4 สาขาใน 4 ภาค) ภายในระยะเวลาที่กำหนดย่อมสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองลง ตามมาตรา 91(1)

ทั้งนี้ ในปัจจุบันมีพรรคการเมืองที่ดำเนินการอยู่ทั้งหมด 51 พรรค มีพรรคที่มีสาขาพรรคถึง 39 พรรคและมีสาขาพรรครวม 370 สาขา (ข้อมูล ณ วันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2555 สำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง) นอกจากความสำคัญในแง่กฎหมายดังกล่าวแล้ว สาขาพรรคการเมืองยังมีความสำคัญต่อพรรคการเมืองในฐานะที่เป็นรากฐานของพรรคการเมืองและเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างสมาชิกพรรคกับพรรคการเมือง ตลอดจนเป็นกลไกในการขับเคลื่อนหรือดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคให้มีการแพร่ขยายออกไปยังภูมิภาคต่างๆอย่างทั่วถึง

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้กฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับปัจจุบันจะให้ความสำคัญแก่พรรคและสาขาพรรคการเมืองตามที่ได้กล่าวข้างต้น แต่ในสภาพความเป็นจริง สาขาพรรคการเมืองไทยถูกมองข้ามจากผู้บริหารพรรคการเมืองที่อาจจะกล่าวได้ว่าทุกพรรคการเมืองดังที่บุญเลิศ คชายุทธเดช (2554: 14) ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า รัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองให้กำเนิดแล้วไม่เอาใจใส่ปล่อยให้ผู้บริหารพรรคอาศัยประโยชน์จากการมีสาขาพรรคเพื่อเป็นข้ออ้างว่าได้ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแล้วก่อนจะไปปรับสิทธิการสนับสนุนเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) หรือการเอาอกเอาใจประธานสาขาพรรคก็ตอนที่ต้องการคะแนนเสียงไปโหวตเลือกหัวหน้าพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรค สำหรับพรรคการเมืองที่มีข้อบังคับพรรคกำหนดให้เป็นอำนาจของประธานสาขาพรรคแต่หาได้รับการใส่ใจจากคณะกรรมการบริหารพรรคที่จะสนับสนุนส่งเสริมให้มีบทบาทในการสร้างพรรคการเมืองให้เข้มแข็งแต่อย่างใดไม่

สดศรี สัตยธรรม (2553: 9-10) ได้กล่าวถึงความจริงของพรรคการเมืองไทยซึ่งเป็นปัญหาจากปัจจัยภายในของพรรคการเมืองตอนหนึ่งว่ากรรมการบริหารพรรคและผู้บริหารพรรค รวมถึงกรรมการสาขาพรรคส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองให้เป็นไปอย่างถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายและข้อบังคับพรรค ส่งผลให้การดำเนินการนั้นๆ ไม่ชอบด้วยกฎหมายและบางกรณีถือเป็นความผิดของหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค กรรมการสาขาพรรคต้องรับโทษทั้งทางอาญาและโทษปรับทางปกครอง รวมถึงบางกรณีนอกจากจะเป็นความผิดต่อบุคคลแล้วยังมีผลทำให้พรรคการเมืองต้องถูกยุบด้วยการขาดความพร้อมในปัจจัยการบริหาร กรณีสาขาพรรคจากการตรวจสอบพบว่า ร้อยละ 81 ใช้บ้านอยู่อาศัยของประธานสาขาหรือกรรมการสาขาเป็นที่ตั้งสาขาพรรคและพบว่าสถานที่

ดำเนินการเหล่านี้ส่วนใหญ่มีสภาพไม่เหมาะสมที่จะใช้เป็นที่ตั้งสาขาพรรค เช่น ไม่มีการแบ่งสัดส่วนพื้นที่ระหว่างสำนักงานกับที่อยู่อาศัย ไม่มีวัสดุ ครุภัณฑ์ อันจำเป็นสำหรับใช้ดำเนินการ ทำเลที่ตั้งไม่เหมาะสมและส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำป้ายสำนักงาน เป็นต้น และสาขาพรรคที่มีลักษณะเช่นนี้ก็ไม่มีสิทธิ์ได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเนื่องจากไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

นอกจากนี้ บางพรรคการเมืองเมื่อจัดตั้งสาขาพรรคแล้วก็ไม่ค่อยมีการติดต่อประสานงานหรือให้ความช่วยเหลือแก่สาขาพรรคเท่าที่ควร การจัดตั้งสาขาพรรคแต่ละสาขาไม่มีมาตรฐานการจัดตั้งที่ชัดเจนแน่นอน เช่น ในเรื่องจำนวนสมาชิก ความพร้อมของสาขาในด้านการเงิน ที่ตั้งสำนักงานสาขา และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น บางสาขาพรรคจัดตั้งขึ้นด้วยระบบอุปถัมภ์ คำนึงถึงความเป็นญาติพี่น้องหรือพวกพ้องโดยมิได้พิจารณาคัดเลือกตัวบุคคลที่จะเข้ามาเป็นกรรมการสาขาพรรคว่ามีความรู้ความสามารถและความมุ่งมั่นในการดำเนินกิจการทางการเมืองของสาขาพรรคแต่อย่างใด บางสาขาจัดตั้งขึ้นด้วยข้อเสนอว่าจะให้ผลประโยชน์บางประการแก่กรรมการสาขา การกำหนดที่ตั้งสาขาพรรคส่วนใหญ่มักใช้บ้านของประธานสาขาหรือกรรมการสาขาคนใดคนหนึ่ง บางสาขาดังอยู่ในที่การคมนาคมไม่สะดวก การเดินทางลำบาก กรรมการสาขาส่วนใหญ่ไม่มีเวลาให้กับการดำเนินกิจการของสาขาพรรคได้เต็มที่และไม่มีเงินเดือนหรือค่าตอบแทนที่เป็นรายได้ประจำ นอกจากนี้ พรรคการเมืองส่วนใหญ่มีการจัดตั้งสาขาพรรคให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดเพียง 4 สาขาหรือมากกว่านั้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้นและจำนวนสาขาพรรคการเมืองของแต่ละพรรคก็มิได้มีส่วนที่สัมพันธ์กับจำนวนสมาชิกพรรค โดยบางพรรคมีสมาชิกจำนวนน้อยแต่มีสาขามากขณะที่บางพรรคมีสมาชิกจำนวนมากแต่มีสาขาน้อย และเมื่อจัดตั้งสาขาแล้ว สาขาพรรคส่วนใหญ่จะมีบทบาททางการเมืองค่อนข้างจำกัดและไม่ต่อเนื่องและส่วนใหญ่จะมีบทบาทเฉพาะช่วงที่มีการเลือกตั้งเท่านั้น (คู่มือปฏิบัติงานของสาขาพรรคการเมือง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 2547: 45 – 47)

เนื่องจากสาขาพรรคเป็นกลไกสำคัญของพรรคการเมืองที่เปรียบเสมือนจุดเชื่อมต่อระหว่างสมาชิกพรรคในท้องถิ่นกับพรรคการเมืองและเป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้พรรคการเมืองในระดับชาติมีความเข้มแข็งแต่จากสภาพปัญหาต่างๆตามที่กล่าวมาข้างต้นจึงส่งผลทำให้สาขาพรรคการเมืองไทยในปัจจุบันยังไม่สามารถที่จะดำเนินบทบาททางการเมืองของตนได้อย่างสมบูรณ์จึงน่าที่จะศึกษาเพื่อให้ได้คำตอบว่าการก่อตั้งสาขาพรรคการเมืองไทยมีความเป็นมาอย่างไร ก่อตั้งขึ้นด้วยเหตุผลใดและประสบปัญหา อุปสรรคในการก่อตั้งหรือไม่ โดยเมื่อก่อตั้งแล้วสาขาพรรคได้มีการดำเนินบทบาททางการเมืองอะไรบ้าง ในการดำเนินบทบาททางการเมืองสาขาพรรคได้ประสบกับปัญหา อุปสรรคอะไรหรือไม่และมีข้อเสนอแนะในการดำเนินการกับปัญหา อุปสรรคดังกล่าว

รวมทั้งในการก่อตั้งและการดำเนินบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองอย่างไรซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะนำมาสร้างเป็นข้อเสนอแนะในทางมาตรการรวมทั้งข้อคิดเห็นบางประการที่จะส่งเสริมหรือพัฒนาสาขาพรรคการเมืองไทยให้เป็นสาขาพรรคมวลชนที่เข้มแข็งต่อไป

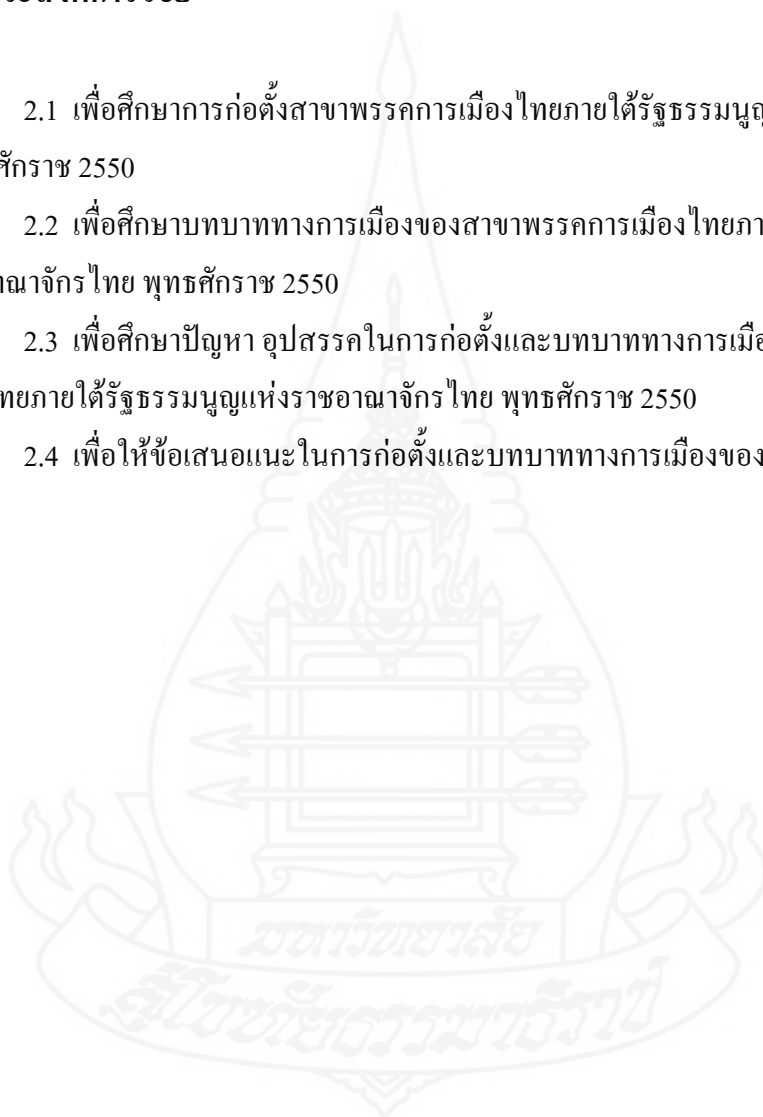
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการก่อตั้งสาขาพรรคการเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

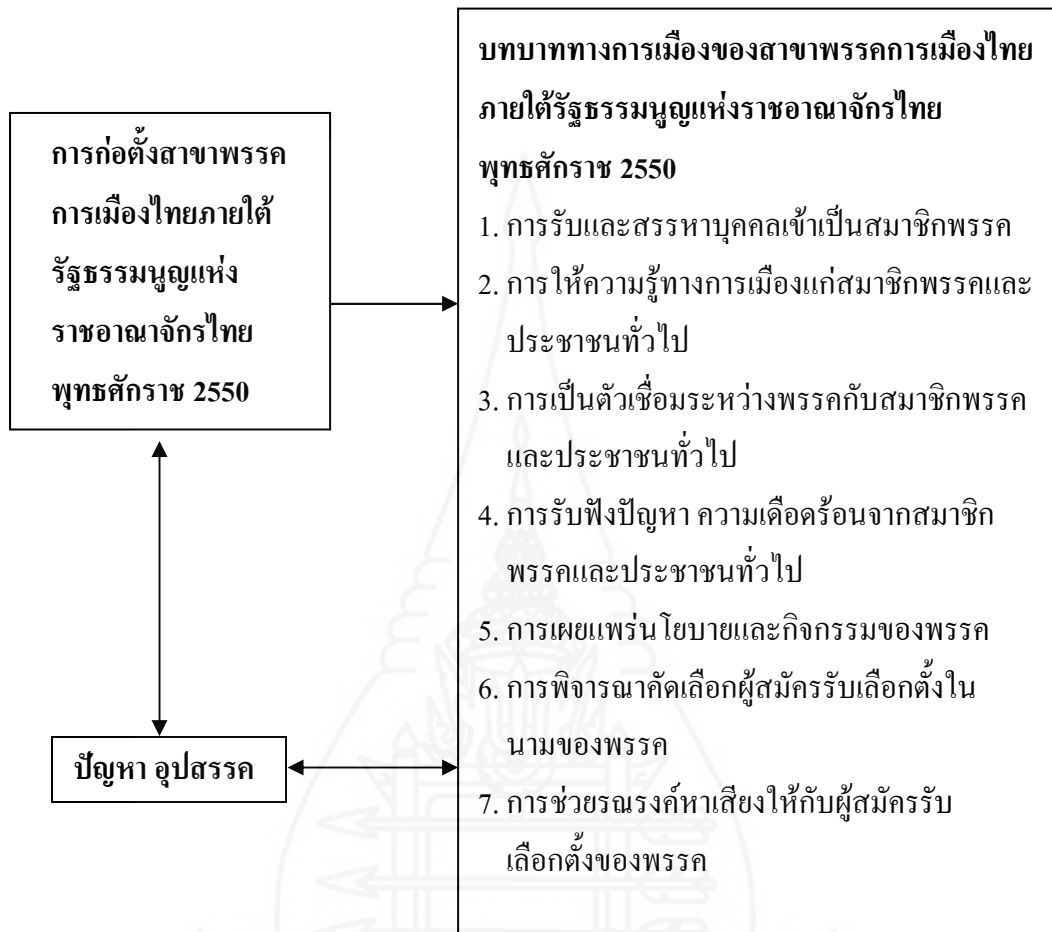
2.2 เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

2.3 เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการก่อตั้งและบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

2.4 เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการก่อตั้งและบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทย

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การก่อตั้งและบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550” นี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาออกเป็น 2 ด้าน คือ

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากร

พื้นที่ศึกษา ได้แก่ สาขาพรรคการเมืองจำนวน 16 สาขาในพื้นที่ 4 ภาค¹ ของพรรคการเมือง 4 พรรค ดังนี้ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคภูมิใจไทย พรรคเพื่อแผ่นดิน และพรรคมาตุภูมิโดยจะศึกษาสาขาพรรคของพรรคการเมืองเหล่านี้ภาคละ 1 สาขา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ที่มีบทบาท/มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อตั้งสาขาพรรคและการดำเนินบทบาททางการเมืองของสาขาพรรค คือ ผู้ริเริ่มก่อตั้งพรรค/สาขาพรรค ประธานและกรรมการสาขาพรรค สมาชิกพรรค เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กลาง) และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึง (1) การก่อตั้งสาขาพรรคการเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (2) ศึกษาบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และ (3) ศึกษาปัญหา อุปสรรคในการก่อตั้งและบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

5. ข้อจำกัดในการวิจัย

ในการศึกษครั้งนี้มีข้อจำกัดบางประการที่อาจส่งผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของงานวิจัย ดังนี้

5.1 ข้อจำกัดเกี่ยวกับผู้วิจัยเอง กล่าวคือ ประการแรก ผู้วิจัยมีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยค่อนข้างจำกัดเนื่องจากเพิ่งทำวิจัยเป็นครั้งแรก ประสบการณ์จึงยังมีไม่มากนัก อย่างไรก็ตาม ในเบื้องต้นผู้วิจัยได้แก้ไขข้อจำกัดนี้โดยการขอคำปรึกษาและคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์รวมทั้งศึกษาเพิ่มเติมจากหนังสือ/ตำราการทำวิจัยซึ่งทำให้ข้อจำกัดดังกล่าวบรรเทาลง

¹ ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองเรื่องบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัด พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พุทธศักราช 2550 ได้แบ่งภาคออกเป็น 4 ภาค ดังนี้ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง (รวมกรุงเทพมหานคร)

ไปได้มาก ข้อจำกัดประการต่อมา คือ ไม่มีผู้ช่วยนักวิจัยจึงทำให้ผู้วิจัยต้องลงมือทำงานเองในทุกขั้นตอน ทำให้ใช้ระยะเวลาในการทำวิจัยค่อนข้างมาก

5.2 ข้อจำกัดเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างวิจัย กล่าวคือ ผู้ให้สัมภาษณ์บางคนมีเวลาให้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์น้อยและบางคนปฏิเสธหรือไม่ให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ ทั้งที่ผู้วิจัยได้ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์และโทรศัพท์นัดหมายเรียบร้อยแล้วทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงกลุ่มตัวอย่างบางคนจึงทำให้ได้ข้อมูลเพียงพอ

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาเรื่อง “การก่อตั้งและบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทย ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550” สามารถนิยามศัพท์ได้ ดังนี้

6.1 การก่อตั้ง หมายถึง การดำเนินการก่อตั้งสาขาพรรคการเมืองตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบาย และข้อบังคับพรรคการเมืองกำหนด

6.2 สาขาพรรคการเมือง หมายถึง หน่วยงานหนึ่งของพรรคการเมืองซึ่งพรรคหรือสมาชิกพรรคมีความประสงค์จะก่อตั้งขึ้นตามภูมิภาคต่างๆ เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของพรรคในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบาย และข้อบังคับพรรค

6.3 พรรคการเมือง หมายถึง กลุ่มหรือคณะบุคคลที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่สอดคล้องกันหรือมีความคิด ความเชื่อในนโยบายทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมในหลักการใหญ่ๆตรงกันหรือมีผลประโยชน์บางอย่างร่วมกันมารวมตัวกันเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเป็นรัฐบาลเพื่ออำนวยการปกครองและการบริหารประเทศให้เป็นไปตามแนวนโยบายที่มาจากความคิด ความเชื่อ หรืออุดมการณ์นั้น

6.4 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่รับผิดชอบด้านงานพรรคการเมือง

6.5 บทบาททางการเมือง หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของสาขาพรรคการเมืองที่ควรจะต้องปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบาย และข้อบังคับพรรคซึ่งบทบาททางการเมืองที่สาขาพรรคการเมืองควรจะต้องปฏิบัติมี ดังนี้ การรับและสรรหาบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค การให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป การรับฟังปัญหา ความเดือดร้อนจากสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป การเป็นตัวเชื่อมระหว่างพรรคกับสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป การเผยแพร่นโยบายและกิจกรรมของ

พรรค การพิจารณาสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคและการช่วยณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค

6.6 คณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง หมายถึง คณะบุคคลอันประกอบด้วย ประธานสาขาพรรคการเมือง รองประธานสาขาพรรคการเมือง เลขานุการสาขาพรรคการเมือง รองเลขานุการสาขาพรรคการเมือง เหรัญญิกสาขาพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกสาขาพรรคการเมือง โฆษกสาขาพรรคการเมืองและกรรมการอื่นของสาขาพรรคการเมืองซึ่งเลือกตั้งโดยที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองให้มีหน้าที่ดำเนินการของสาขาพรรคให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายและข้อบังคับพรรคการเมือง

6.7 สมาชิกพรรคการเมือง หมายถึง สมาชิกของสาขาพรรคการเมืองที่มีภูมิลำเนา และหลักฐานทะเบียนราษฎรอยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบของสาขาพรรคการเมือง

6.8 การรับและสรรหาบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค หมายถึง การดำเนินการของสาขาพรรคในการรับสมัครสมาชิกและสรรหาบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกของสาขาพรรคเพิ่ม

6.9 การให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป หมายถึง การดำเนินการของสาขาพรรคในการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปตามกฎหมาย นโยบายและข้อบังคับพรรค

6.10 การเผยแพร่นโยบายและกิจกรรมของพรรค หมายถึง การดำเนินการของสาขาพรรคเพื่อเผยแพร่นโยบายของพรรคและกิจกรรมของสาขาพรรคผ่านช่องทางต่างๆเพื่อให้สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปได้รับทราบ

6.11 การเป็นตัวเชื่อมระหว่างพรรคกับสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป หมายถึง การดำเนินการของสาขาพรรคในการเป็นตัวกลางเชื่อมโยงระหว่างพรรคสำนักงานใหญ่กับสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปในพื้นที่ในประเด็นปัญหาหรือข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ

6.12 การเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้สิทธิของตนเองลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคที่ตนชอบเพื่อให้ทำหน้าที่แทนตนในการบริหารและปกครองประเทศ

6.13 การคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค หมายถึง การพิจารณาสรรหาบุคคลที่เหมาะสมที่พรรค/สาขาพรรคจะส่งลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตความรับผิดชอบของพรรค/สาขาพรรคตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ข้อบังคับพรรคการเมืองกำหนด

6.14 การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค หมายถึง การดำเนินการของสาขาพรรคเพื่อที่จะประชาสัมพันธ์นโยบายพรรคและผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ

6.15 การรับฟังปัญหา ความเดือดร้อนจากสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของสาขาพรรคในการรับฟังปัญหา ความเดือดร้อนจากสมาชิกของสาขาพรรคและประชาชนทั่วไปเพื่อที่จะดำเนินการหาแนวทางแก้ไขต่อไป

6.16 เงินทุน หมายถึง เงินที่สาขาพรรคได้มาจากการบริจาค เงินบำรุงรายปีจากสมาชิก การจัดกิจกรรมหาทุน การจำหน่ายสินค้าและบริการ เงินสนับสนุนจากรัฐ และการจัดสรรให้โดยพรรคการเมือง

6.17 กฎหมาย หมายถึง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554

6.18 พรรคการเมืองขนาดใหญ่ หมายถึง พรรคการเมืองที่ได้ยื่นจดแจ้งการก่อตั้งพรรคต่อนายทะเบียนแล้วโดยมีสาขาพรรคครบทั้ง 4 ภาค และมีสมาชิกตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป

6.19 พรรคการเมืองขนาดกลาง หมายถึง พรรคการเมืองที่ได้ยื่นจดแจ้งการก่อตั้งพรรคต่อนายทะเบียนแล้วโดยมีสาขาพรรคครบทั้ง 4 ภาค และมีสมาชิกตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไปแต่น้อยกว่า 50,000 คน

6.20 พรรคการเมืองขนาดเล็ก หมายถึง พรรคการเมืองที่ได้ยื่นจดแจ้งการก่อตั้งพรรคต่อนายทะเบียนแล้วโดยมีสาขาพรรคครบทั้ง 4 ภาค และมีสมาชิกตั้งแต่ 5,000 คนขึ้นไปแต่น้อยกว่า 10,000 คน

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทำให้ทราบถึงการก่อตั้งสาขาพรรคการเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

7.2 ทำให้ทราบถึงบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

7.3 ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคในการก่อตั้งและการดำเนินบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

7.4 ผลการวิจัยที่ได้จะนำไปสู่การสร้างข้อเสนอแนะในการก่อตั้งและการดำเนินบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทยให้มีประสิทธิภาพต่อไป